

Építészettörténet

Örökségvédelem

A Magyar Tudományos Akadémia épülete

A **klasszicizmus** uralma és unalma; 19. század eleje...
és hogyan tovább?

A „...nálunk kialakult klasszicista típus – teljes művészi tökélye mellett is – szinte egy matematikai egyenlethez hasonlítható, amely a magasság és szélesség függvényeként felállítva, számos állandó mellett aránylag kevés változót tartalmaz” (Zádor Anna, 1943.)

„a nagy francia forradalom puritánizmusa a komor dórizmust szegezte a dekorativságba fult rokokó ellen s ezzel megindult a klasszikus építészet sematizálás.” (Forgó Pál, 1943)

„kockás papíron minden klasszicista házat fel lehet rajzolni” (Farkasdy Zoltán, 1975 k.)

Ullmann új háza a dunaparti kirakó révnél.
Das von Ullmann'sche Haus am Donau Ausladungsplatz.

A romantika életérzése és társadalmi háttere. A polgárság útkeresése.

A „középszerűség” elleni lázadás.

Forradalmak epizódjai...

Az irodalmi, képzőművészeti és építészeti romantika időbeli, tematikus és hangulati különbözősége.

A romantika „ízléstelensége”. Romantika és giccs.

Az építészeti romantika epizód-jellege.

Az építészeti romantika formai kettőssége;

- félköríves
- gótizáló

A építészeti romantika nemzeti jellege.

A pályázat és az építés...

Henszlmann Imre szerepe

- gyűjtés – gróf Dessewffy Emil – 1860-ra...
- bizottság; gróf Dessewffy Emil, báró Eötvös József és gróf Károlyi György, 1860-tól
- zárt pályázat – Heinrich Ferstel, Ybl Miklós, Henszlmann Imre + Gerster Károly és Frey Lajos,
- + pályamű; Szkalnitzky Antal
- Ybl Miklós szerepe

Vita a pályázat zárt jellegéről és a stílusról.

A romantika vége...

Vita az Akadémia épületéről.

Az új építészet programja...

Rejlik minden stylben pár józan elv, mely az építésre használt anyag kezelhetőségén alapszik, s a valódi művésznek figyelemreméltó utmutatásul szolgál egy eredeti modor felállítására. (Szkalnitzky Antal, A magyar Akadémia palotája. VU 1860. 117.)

„sajátítsunk el minden stylből a mit jónak látunk.” (Hencz Antal, 1860)

Most midőn az *átmeneti* korszakot éljük, nem akarunk visszatérést a régihez, ne kísértsük meg fenntartani a legkifejlettebb, legtisztább stylt: tekintsünk inkább előre a jövőbe; *sajátítsunk el minden stylből a mit jónak látunk*, alkalmazzuk az egyszerű természetesség, józan közvetítés és művészi szabadság elveit; a styl azután *magától fog jőni* és előbb, mint hittük volna, önálló nemzeti építészet díszitendi hazánkat. (Bergh Károly, VU 1861. 91.)

A pályázat és az építés...

– újabb, nem nyílt pályázati forduló 1861 – Leo von Klenze, Friedrich August Stüler

A kierőszakolt döntés...

A tervezők; Stüler, Ybl, Szkalnitzky

Kivitelező Diescher József.

tűzveszélyesnek ítélt falak cseréje, tervező: Ybl Miklós /1874-1875

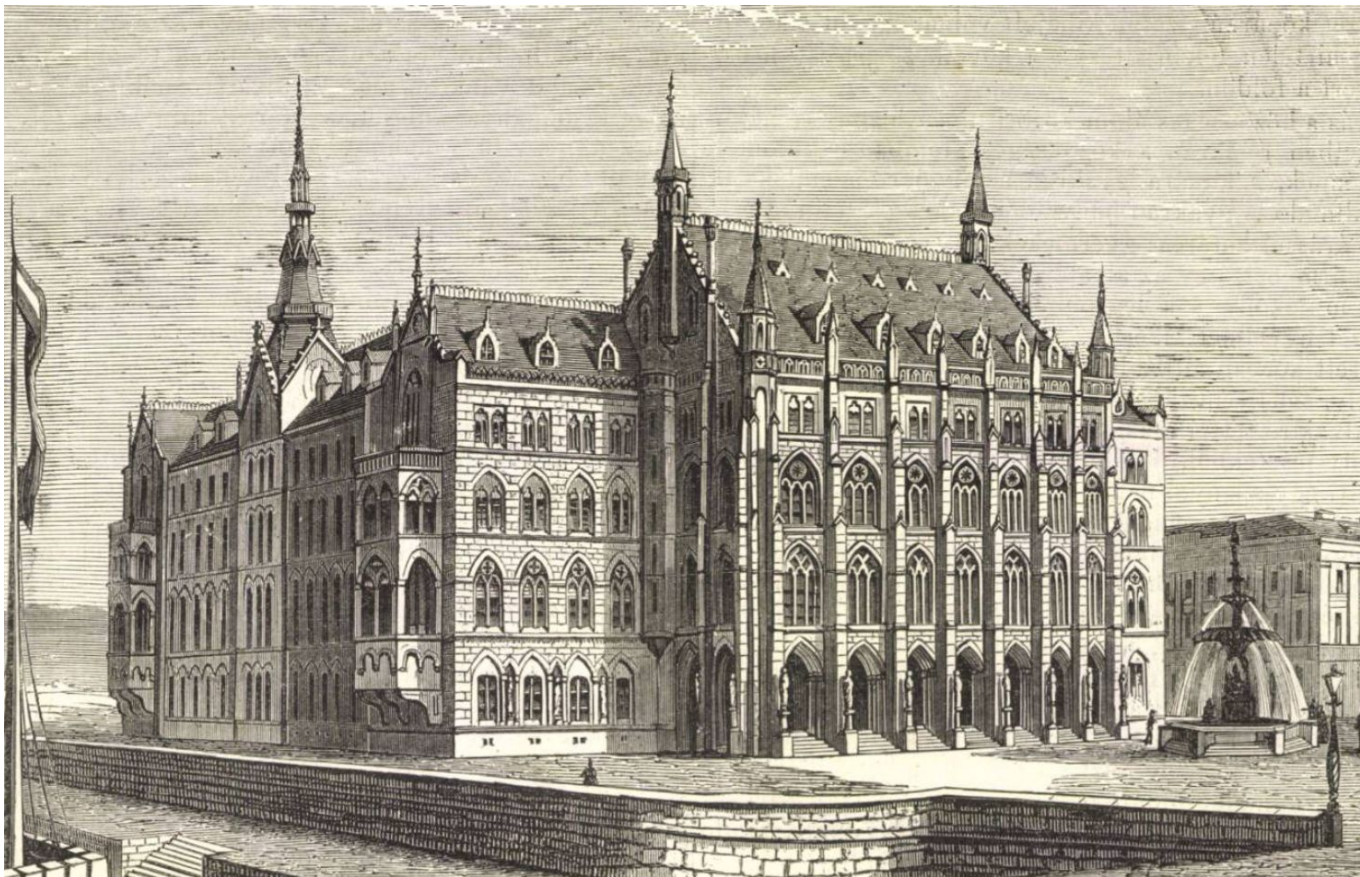
átalakítás a legfelső emeleten, tervező: Ybl Miklós /1882-1884

díszterem átalakítás, tervező: Petschacher Gusztáv /1887-1888

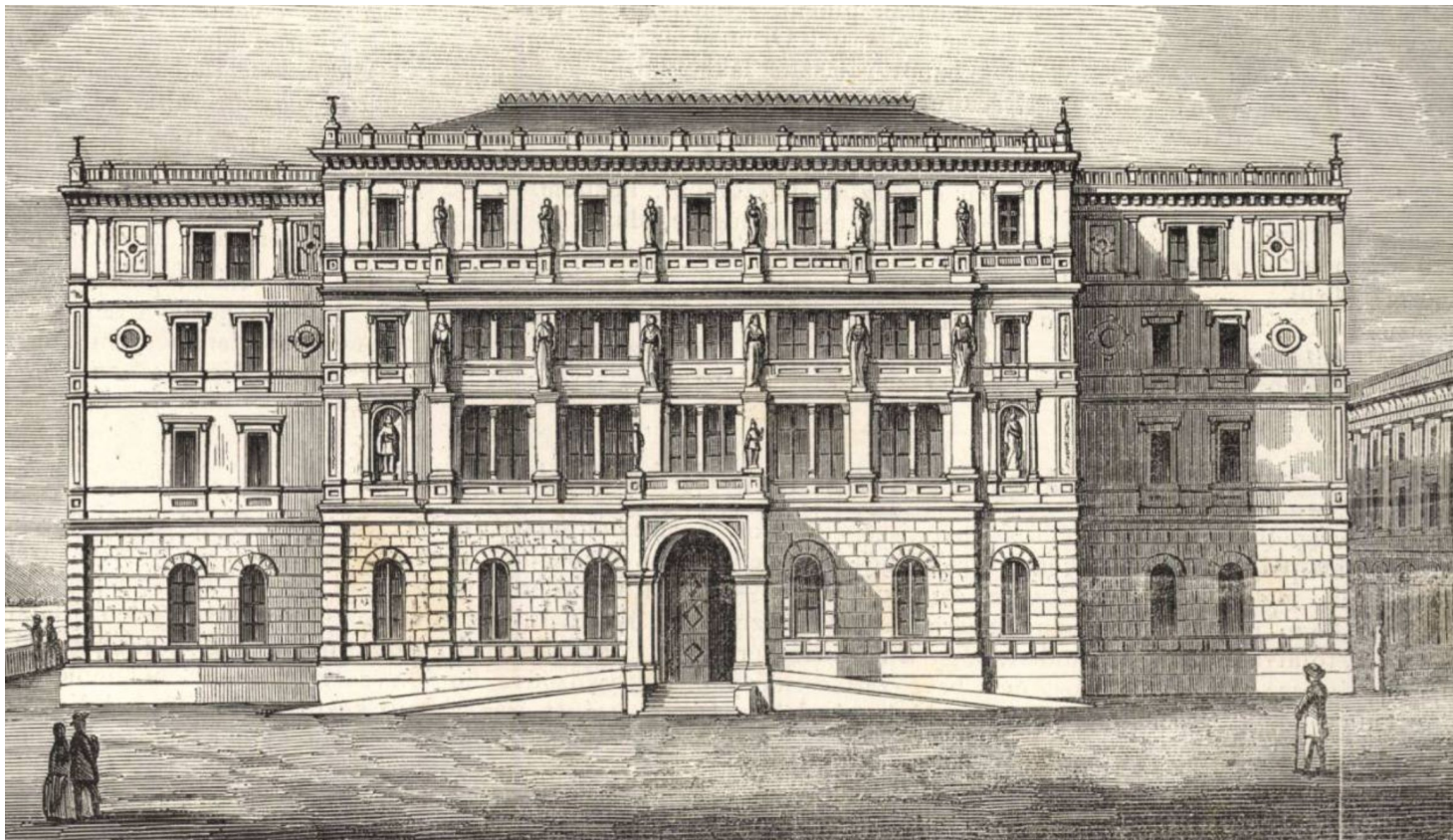
1948-49-ben Lux Kálmán tervei alapján állították helyre

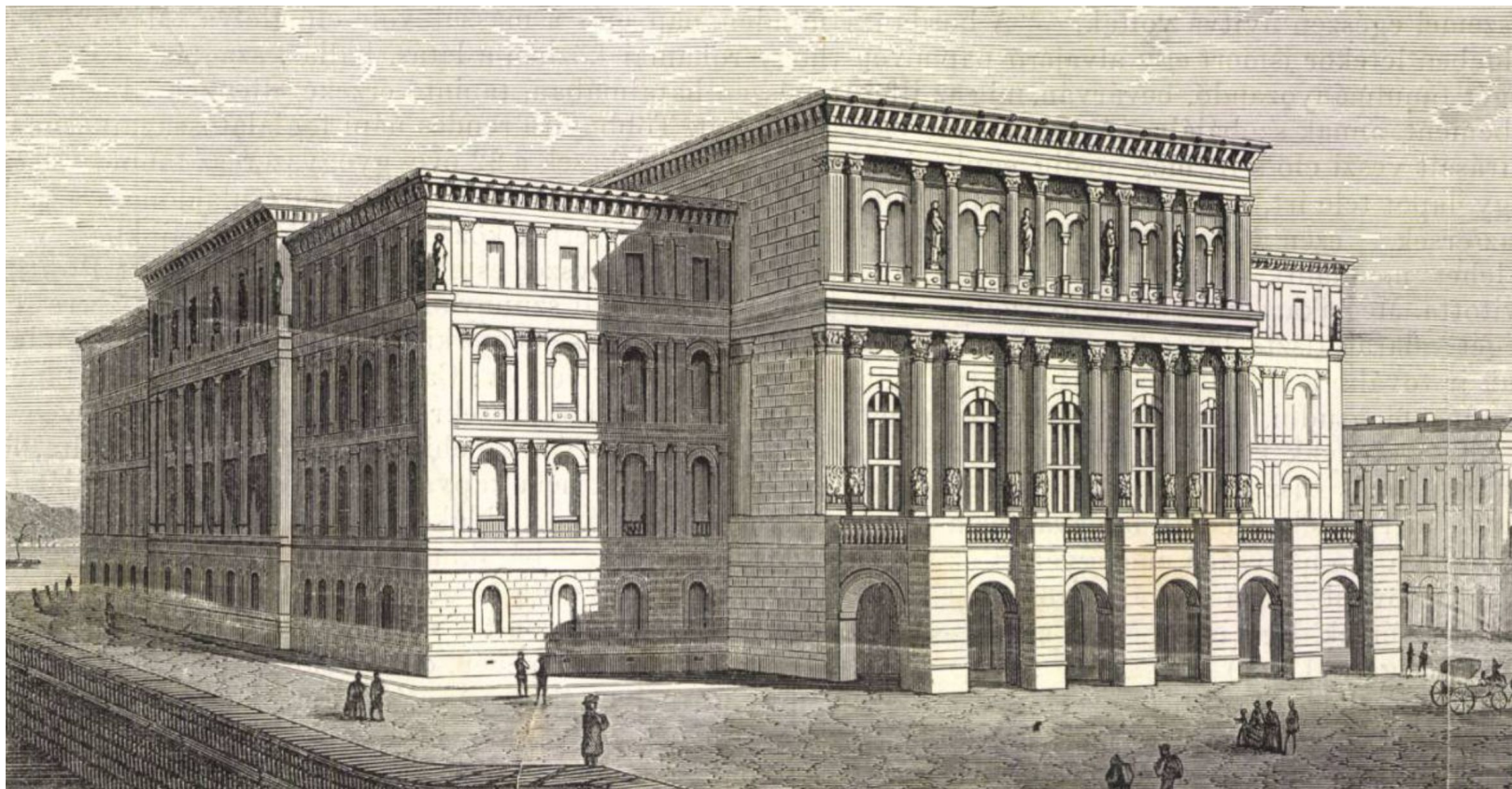
A tervek... Henszlmann Imre és társai terve

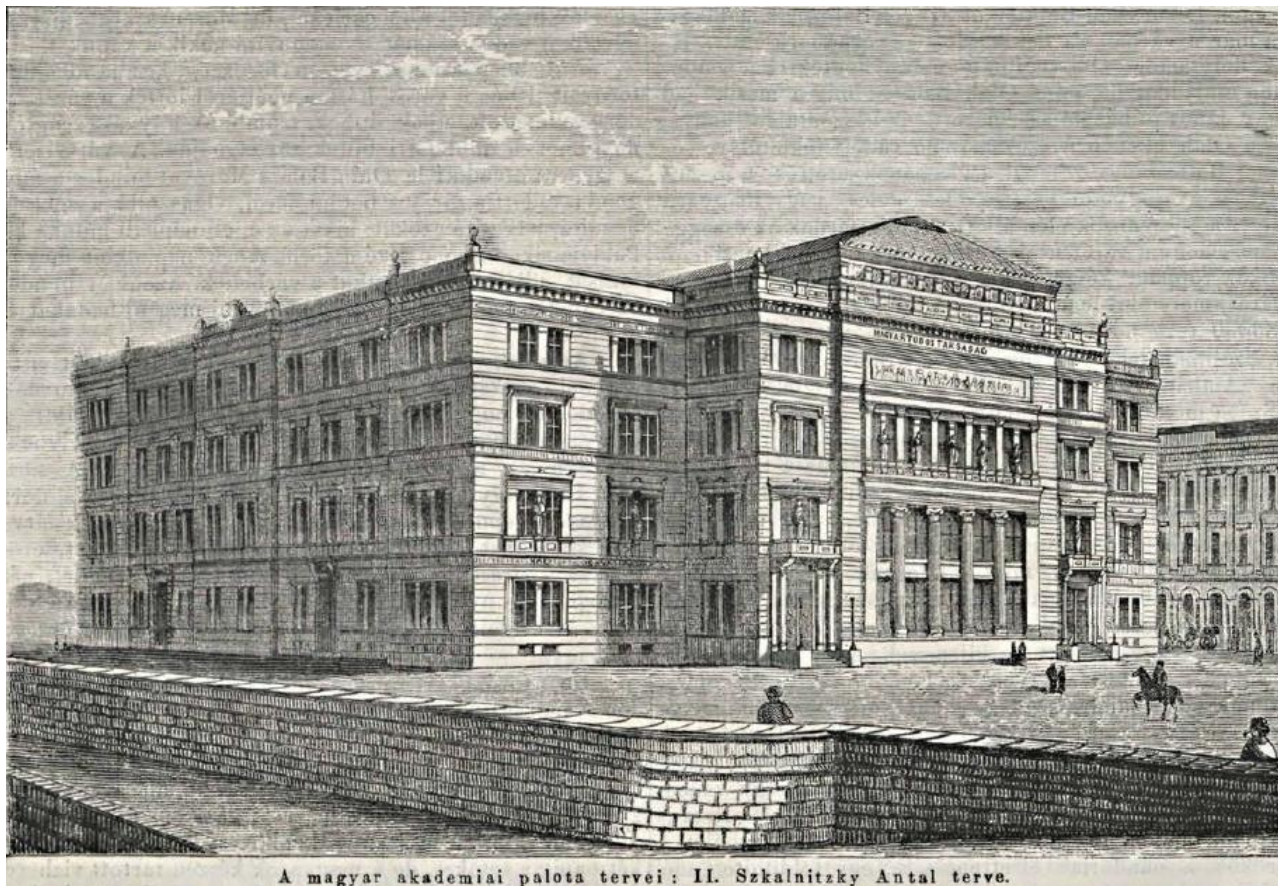
Heinrich von Ferstel terve

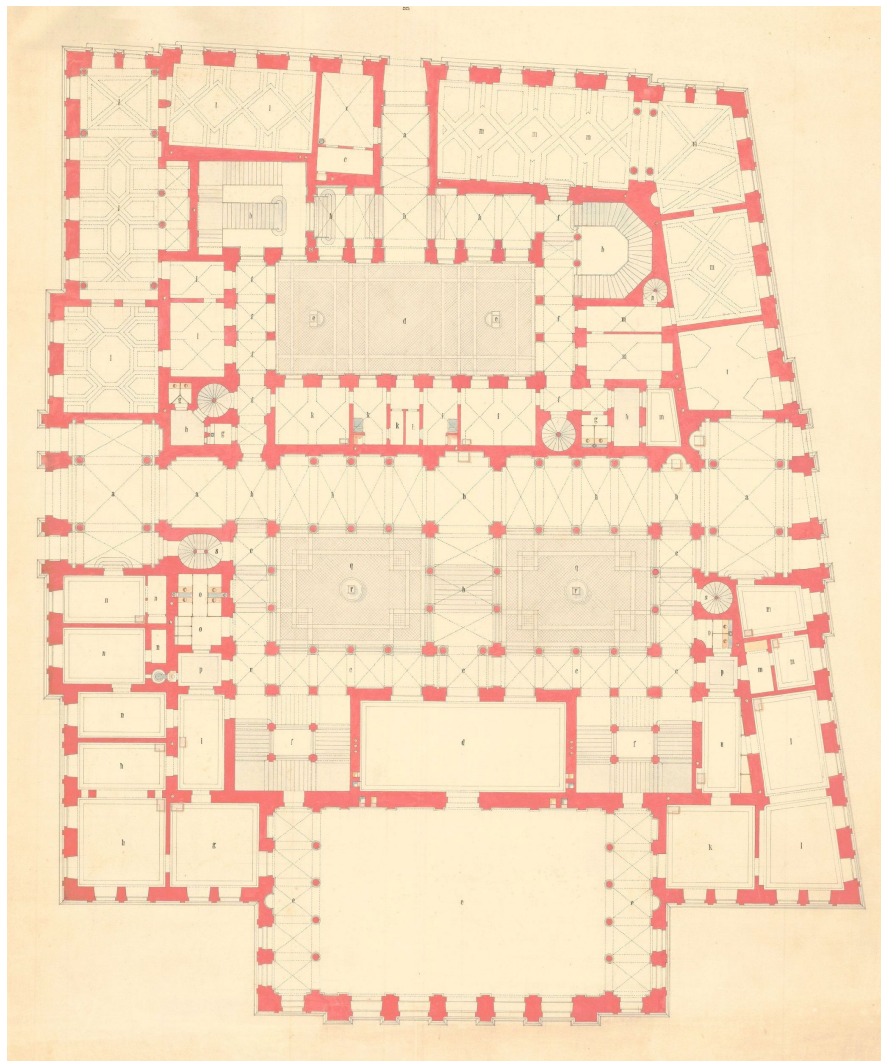
Leo von Klenze terve

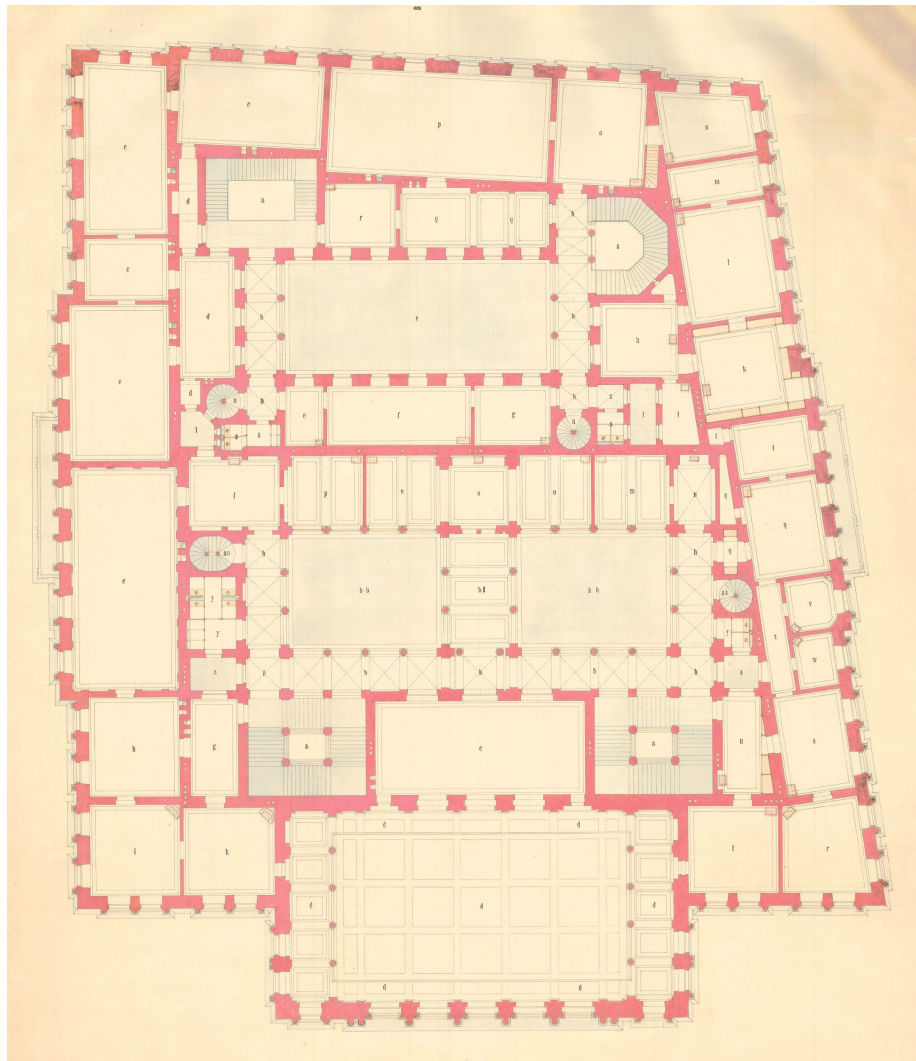
Friedrich August Stüler terve

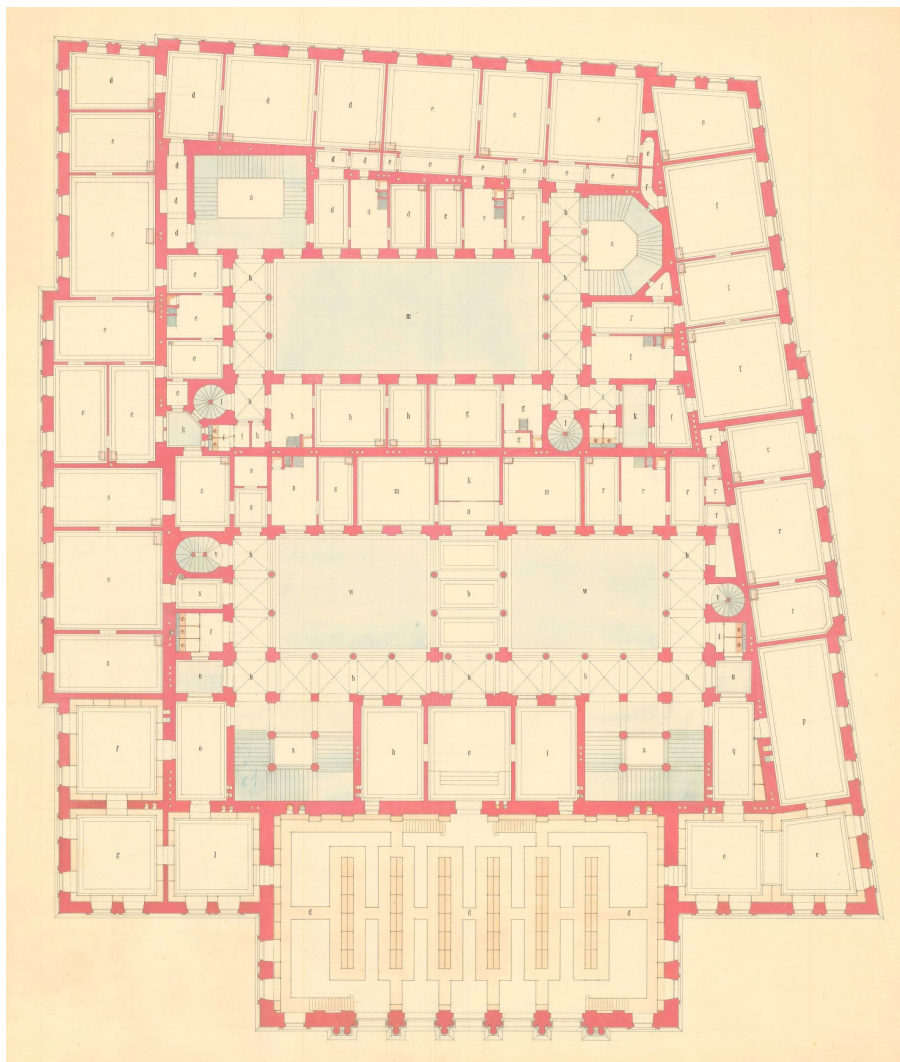
Szkalnitzky Antal terve

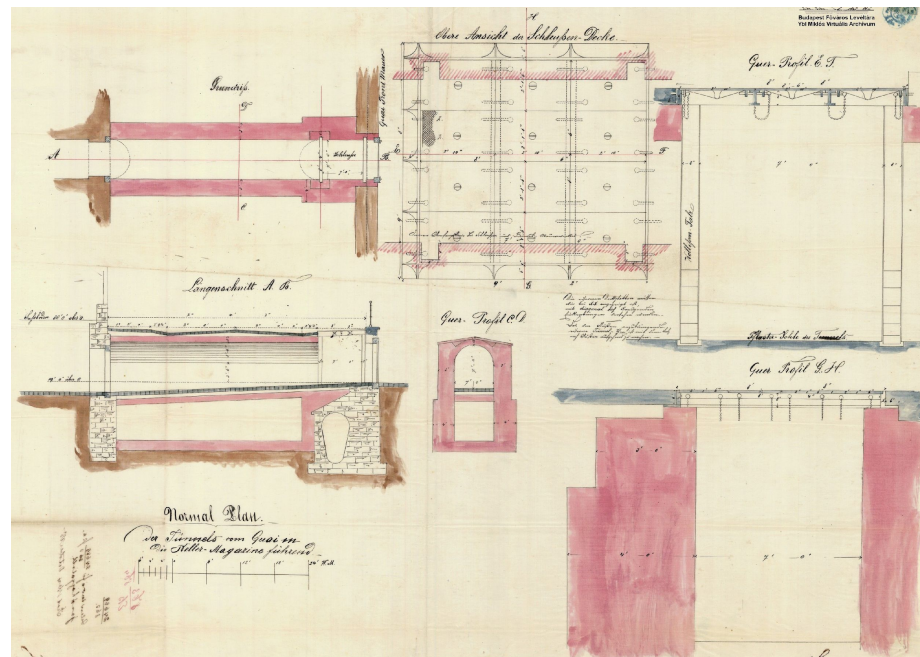
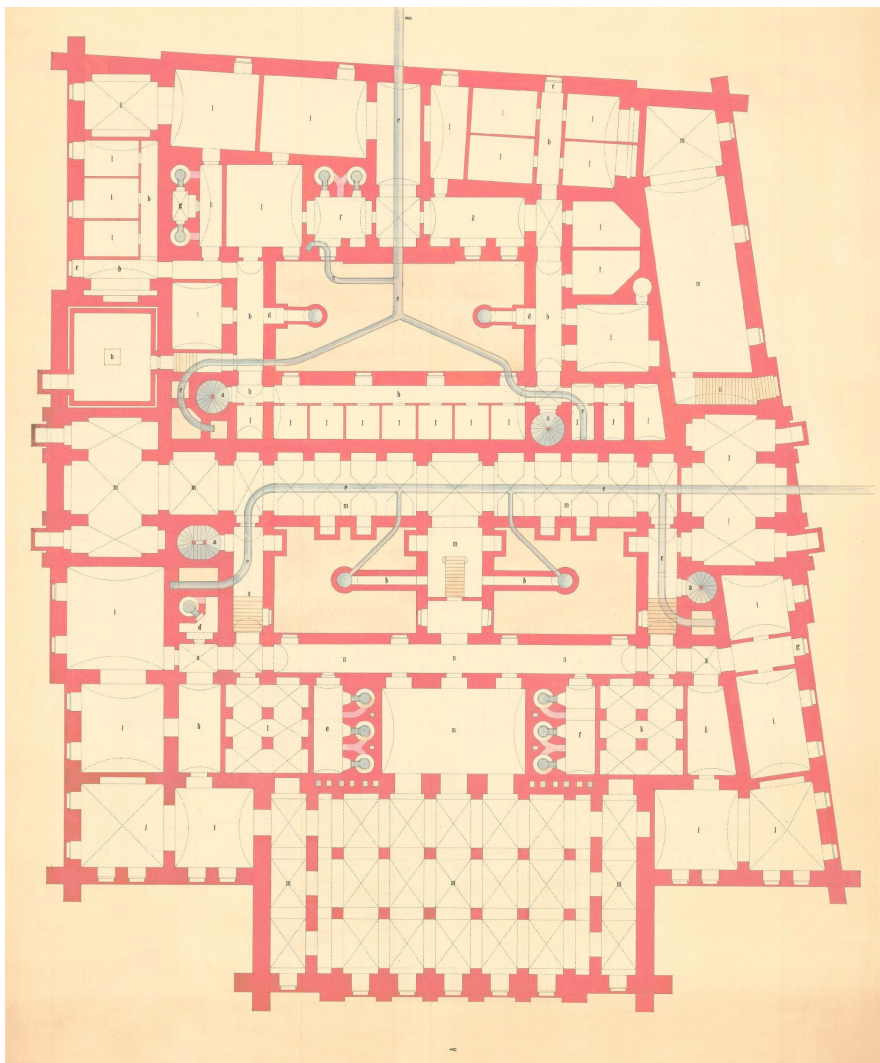
Az engedélyezési terv – földszint

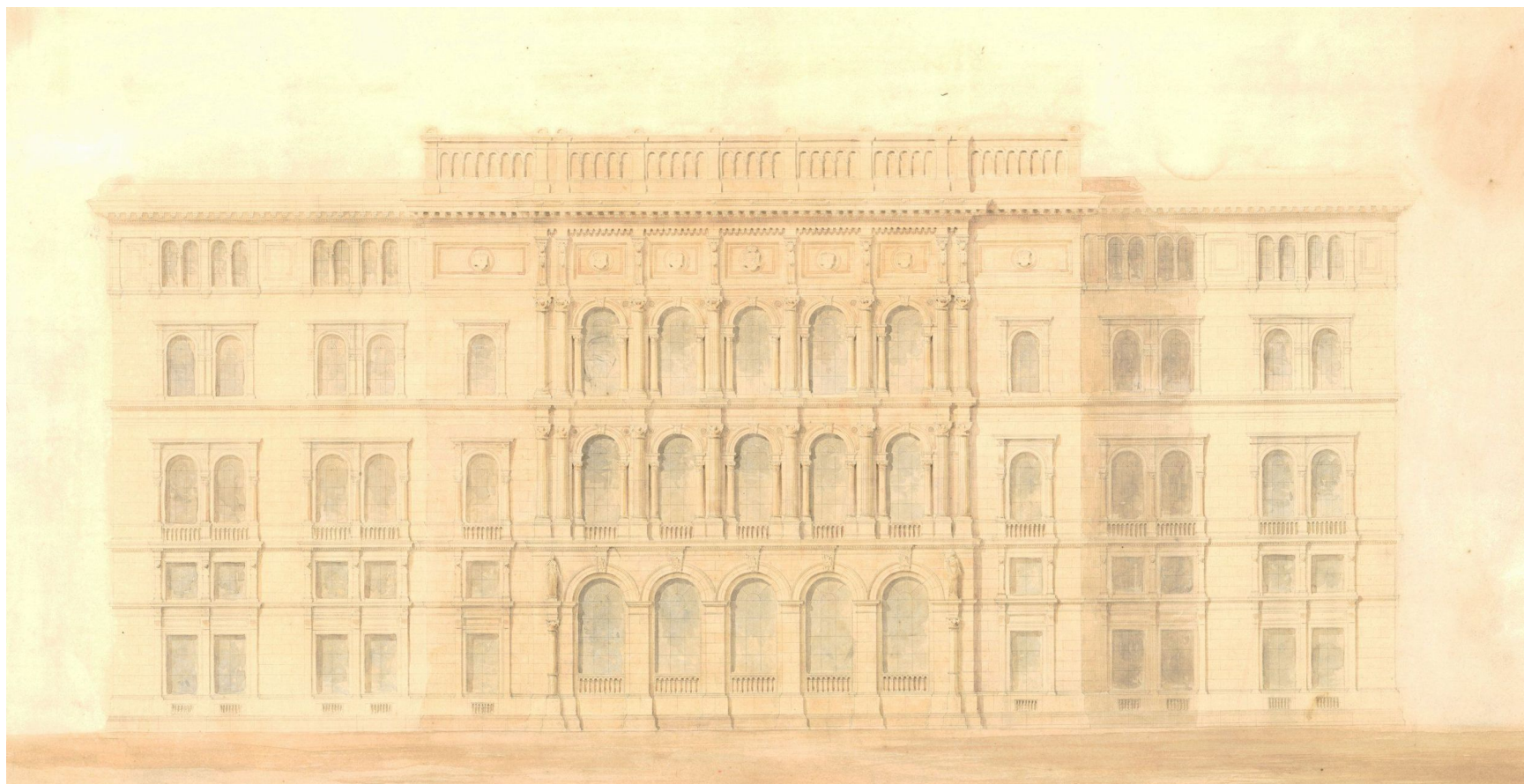
Az engedélyezési terv – 1. emelet

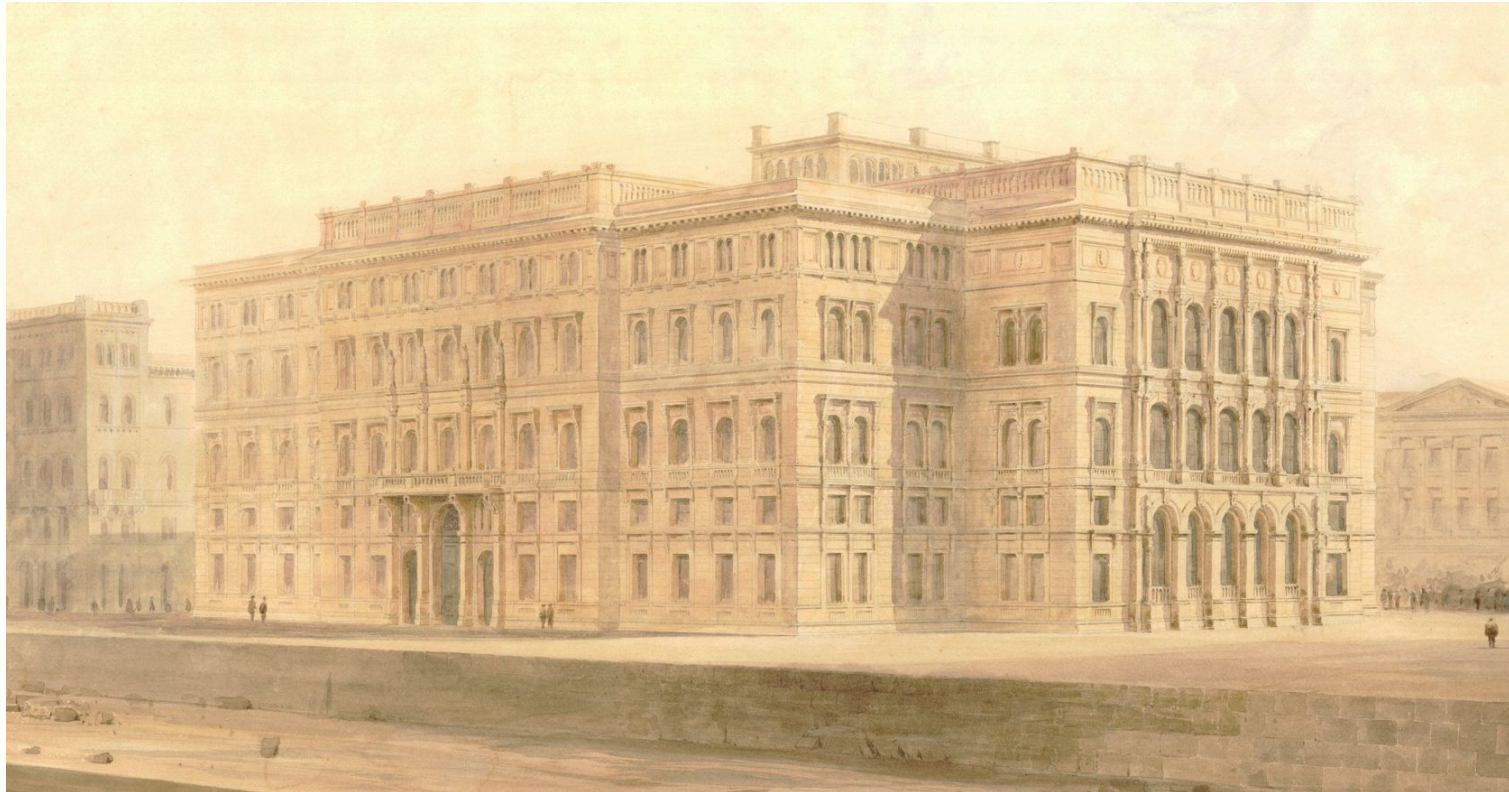
Az engedélyezési terv – 2. emelet

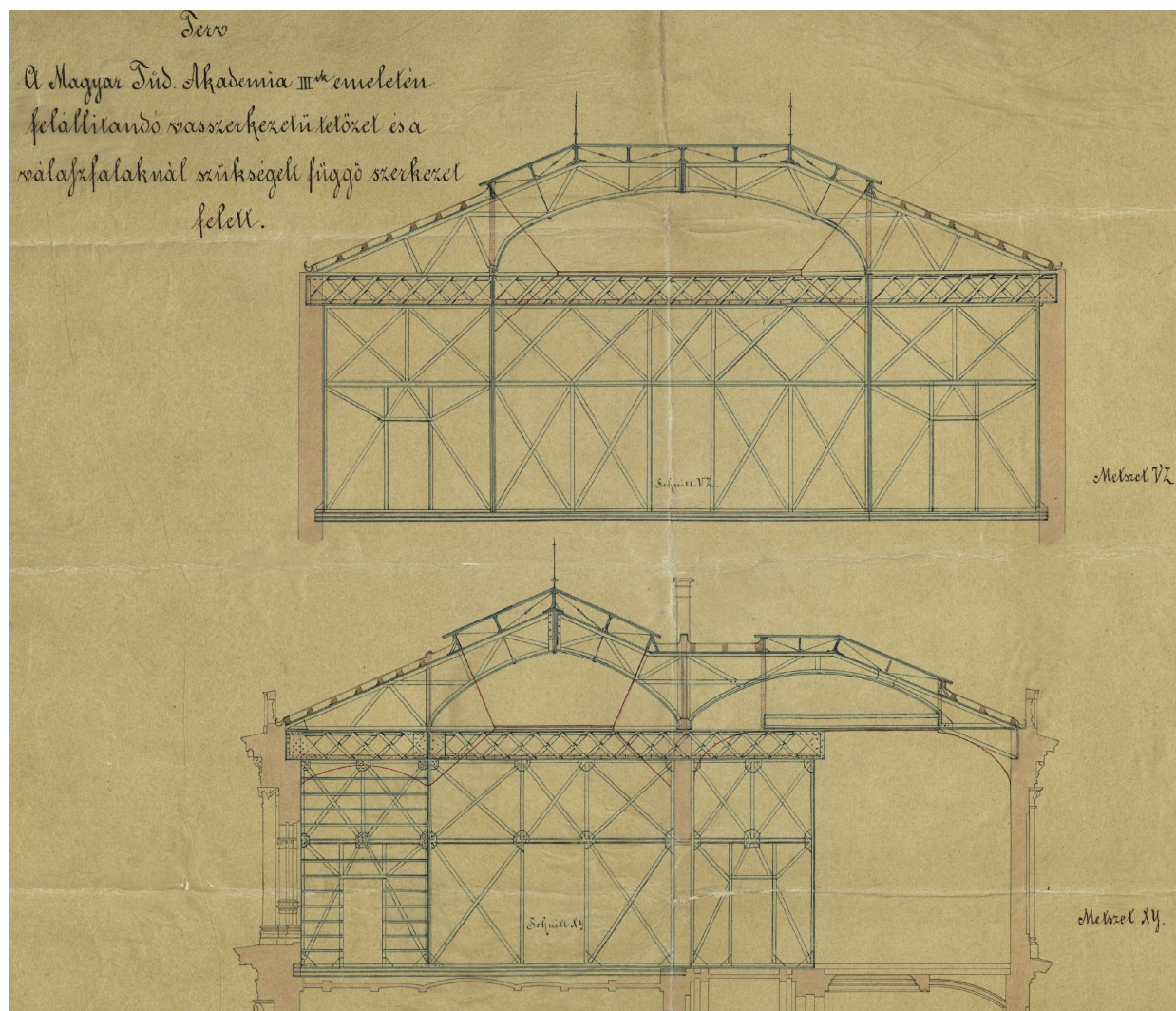
Az engedélyezési terv – pince és alagút

Az engedélyezési terv – homlokzat

Az engedélyezési terv – nézet

Vas tetőszerkezet

Az eklektika – historizmus

A kifejezések eredete és tartalma. A historizmus parttalansága.

Az építészeti és művészettörténeti felfogás különbözősége.

Az eklektika műszaki tartalma és szerkezeti jellege.

Az európai polgárság önkifejezési igénye. A polgárság építészete...

„Napjaink építőművészete a polgárságban gyökerezik...” (többen, többször...)

A (polgári) *diadalérzet* építészete.

„...a szellemi műveltség soha oly magas fokon nem állott, soha oly roppant mérvben elterjedt nem volt, mint éppen a köszén, a gőzgépek, a vasutak s a telegráf, a börzék... korában (Kállay Béni, 1867)

„művészeti kiképzés tekintetében az egyszerű polgár lakóháza s a hercegek palotái csak annyiban különböznek egymástól, amennyiben a különbség a dolog lényegének megfelelő. Ily sokoldalú építészeti tevékenységet Róma legvirágzóbb kora óta nem látott a világ...” (Ney Béla, 1872)

Köszönöm a figyelmet!